

Ko e ngaahi tāpuaki 'eni 'e ni'ihi kuo
hoko mai kiate kitautolu 'o fakafou
mai 'i he kau palōfita mo'ui:

Na'e liliu 'e he Palōfita ko Siosefa Sāmitā (1805–44) 'a e Tohi 'a Molomoná "i he foaki mo e māfimafi 'o e 'Otuá" (vakai, talateu 'o e Tohi 'a Molomoná). Talu hono pulusi 'i he 1830, kuo lau miliona 'a e kakai kuo tāpuekina 'enau mo'ui.

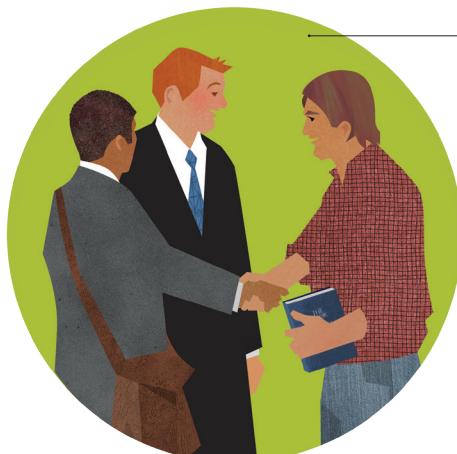
'i he 1915, na'e fakaafe'i 'e Palesiteni Siosefa F. Sāmita (1838–1918) mo hono ongo tokoni 'a e kāingalotu 'o e Siasi ke nau kamata fakahoko 'a e efiafi fakafāmili. 'Oku kei ma'u pē 'e he ngaahi fāmili 'a e ngaahi tāpuaki lahi na'a nau tala'ofa 'e hokó.

Lolotonga e Tōlalo Faka'ekonōmika 'i he 1936, na'e fanonganongo 'e Palesiteni Hiipa J. Kalānite (1856–1945) 'a e me'a 'e hoko ko e polokalama uelofea 'a e Siasi. 'I he 'aho ní 'oku tokonii 'e he polokalama ko 'ení e kakai 'o e ngaahi tui fakalotu kotoa pē 'i he māmaní.

I 'Epeleli 1998, na'e fanonganongo ai 'e Palesiteni Kōtoni B. Hingikeli (1910–2008) ha polokalama ke langa ha ngaahi temipale iiki, ko e taimi ia na'e ngāue ai e ngaahi temipale 'e 51 'o e Siasi. 'Oku faitāpuekina lahi ange 'e he ngaahi temipale ko 'ení he taimi ní 'a e kāingalotu 'o e Siasi 'i he māmaní kotoa.

'i he 2012, na'e fanonganongo ai 'e Palesiteni Tōmasi S. Monisoni ke tuku hifo 'o e ta'u motu'a ki hono fakahoko e ngāue fakafāfekaú ki he 18 'a tangata pea 19 'a fafine. Kuo laumano e ngaahi fāmili mo e kau faifekau kuo tāpuekina kinautolu ko ha ola 'o e fakatokolahi 'o e kau faifekaú.